

Juhhatamine,

mil wisil kōstrid (laulomehed, kulla kool-
meistrid) pühapäiwil ja suril pühhil, kui
õppetaja isse ei woi kirrikus jutlust üt-
telda, kōstri toli peält kirriko tenistust
peawad piddama.

1) Laulakse üks laul, selle lauloramato seest,
mis selle Konstoriummi makondas prugitaw on.

2) Loeb kōster sannast sannasse käsiramatust:
Jssa ning Poia ning pühha Waimo
nimmel, Amen.

Nendasammoti weel käsiramatust:

Et meie siin ühheskous olleme, Jummalat
waimus ja tões kumardamas, Seddda keige Tem-
ma heateggemiste eest tännamas, ja keif pallumas,
mis meil ihho ja hinge polest tarwis on: siis tah-
hame enne sedda, omma kōlwatuma luggu ellawalt
tundes, omma patto süüd Temmale tunnistada,
ning teine teisega õõlda:

Armolinne Jummal ja Jäsa! Süddame al-
landusfes tunnistame Sinno ette ommad mitmes
suggused pattud ja ülleastmised. Wata taewast
hallastussega meie peäle, kes kahhetse des So ette
tulleme, ja anna meile keik meie pattud andeks,
Sinno armsa Poia, meie Jäsenda Jäsusse Kris-
tusse kalli ärralunnastamise pärrast. Amen.

Ehk käsiramatus need teised patto tunnis-
tusse sannad. Lehek. 20.

Reigewäggeram Jummal, armolinne Jäsa!
Meie tunnistame Sinno ette omma patto hädda
ja mitmesuggused rasked süüd. Wata üllewelt ar-
moga meie peäle, ja wotta heldeste wasto meie
patto kahhetsemist ja meie melepärrandamise too-
tusfed! Anna meile andeks keik meie pattud ja
üllekohhut Sinno armsa Poia, meie Önnisteggia
Jäsusse Kristusse pärrast, ja aita meid omma pühha
Waimoga, et meie keigest süddamest kurja mah-
hajättame, ja Sinno melepärralisesse öigusses Sind
tenime. Amen.

Ehk ka nenda, luida kirriko öppetaja käsib,
nisuggused patto tunnistusse sannad, mis jo wan-
nast seäl koggodusfes prugitawad olnud.

3) Se laul: Au kitus olgo iggawest n. t. s.
esimenne salm.

4) Saab etteloetud se pühhapäwane ehk sure
Pühha Ewangelium ehk Epistel, mis ei sa sel pä-
wal jutlusfes mitte ärraselletud.

5) Need kolm wiimist salmi sest laulust: Au-
titus olgo iggawest.

6) Usso tunnistusse sannad, nenda kui käsfi-
ramat lk. 11. õppetab.

7) Laulakse üks laul. Kui se on se laul: Meie
ussume keik aino Jummal n. t. s., siis jääb mahha,
mis 5ma ja 6ma numri al õppetati laulma ja ette-
luggema, ja laul enne jutlust laulakse korrast Ewan-
geliummi ehk Epistli järrele.

8) Jutlus, kirrikopalwe, pitkem ehk lühhem,
(lk. 43 ehk 46) Jäsa meie palwe, ja ühhed õnnis-
tamisse sannad Piiblist, nenda kui Luk. 11 peat.
28 salm: Õnsad on need, kes Jummal sanna
kuulwad ja sedda tallele pannerwad; ehk Jak. 1, 21.
Wõtke tassase melega wasto sedda sanna, mis
teie sisse on istutud, ja woib teie hinged õnsaks
tehha; ehk Daweti Laul: 121, 8. Jäsand hoidko
meie sissetullemist ja wäljammnemist nüüd ja ig-
gaweste.

9) Kirriko lauloramatusst, õppetaja kässo jär-
rele üks laul, ehk kui õppetaja ei sanud nisuggust
lauko isse nimmetada, se kolmas salm sest laulust,
mis üllespandud lauloramatusse, Number 94:

Läh'me, ellik tulleme,
On ning rahho meile olgo,
Andko jätko leiwale,
Jummal keikis appi tulgo;
Mitko õnsast ärrasurra,
Ja meid wiimselt taewa tulla;

Uaga siis peab ka ikka se laul: Meie ussume
keif aino Jummalä n. t. s. lauldud sama.

Õppetaja teadmatta ja käskmatta ei tohhi kõs-
ter ühtegi laulda, ei mingisuggust palwet teha,
egga sannagi ettelugeda egga mahhaütelda.

Tähhendus: Õppetaja isse, ehk üks õppetaja
ammeti peäle kolitud, ja konstoriummi polest lubba sa-
nud mees, woivad isfitännamist ja eestpallumist kirrikus
teha. Kui seal kirrikus, kus peigmees ehk pruut asset
on, ei igga pühapääw ehk arwaste agga õppetaja ehk
üks konstoriummi polest katsitud ja lubba sanud mees
jutlust ütleb: siis woib, nenda kuida se juhhatamisfe
ramat, mis õppetajattele ja kirriko üllemattele antud,
75 numri al finnitab, ka kõster ehk laulomees õppetaja
käsko järrele pari minniat rahwast mahhakulutada.

Peakirjaga ühhesuggune:

Dh. von Hertel,
Sikkertari asemel.

Et kirri üks on peakirjaga:

Chr. Heinrich Hörshelmann,
Konstoriummi Sikkertar.

Pa l w e d,

keigesugguse tarwidusse ja hädda pärrast;
kirrikus, pärrast kirrikopalwet luggeda.

Pa l w e i l m a pärrast.

Pallugem Jummalat ka ilma pärrast:

Oh armas taewane Jäsa! anna meile sähhärdused ilma, mis Sinna tead meile, meie lomadele ja wiljale wälja peäl hea ollewad. Önnista wilja wälja peäl; hoia sedda poua ja lia wihma ja keige mu kahjo ja kurja eest, et meie Sinno helde armo läbbi woikšime omma iggapäwast peatoidustennes; tele sada, tännoga sedda wastowötta tarwidusseks, ja kui waggad lapsed Sinno mele pärrast ellada, Jäsusse Kristusse meie Jäsanda pärrast. Amen.

Pallugem Jummalat ka nende pärrast, kes
täanna tahtwad Jäsusse laua jure niina.

Oh armolinne Jummal! anna neile armo, et nemmad woikšid öiete moista sedda suurt armastust, mis meie Jäsand Jäsus Kristus keikide innimeste wasto, omma ilmašuta kannatamisese ja surma läbbi on näitnud. Walmista nende süddamed, et nemmad tössisel kombel wöttakšid keik patto tööd kahetseda, wihkada ja mahhajätta, ja nenda Sinno

ja neid parremaks aitnud. Temma piddago neid eddespidi ühhe hea terwisse jures, ja andko neile armo, et nemmad terwe ihho sees wagga süddame ja melega omma Dnnisteggia auuks woiksid ellada. Sedda tehko Temma Jesusse Kristusse meie kalli Lunnastaja pärrast. Amen.

Tänno nende eest, kes pärrast omma lapsewodi kirrikule tulnud:

Tännagem ka Jummalat n. t. s.

N. N.

Kes pärrast omma lapsewodi tänna essimesesl korral kirrikule tulnud.

Se helde ja armolinne Issand Jummal olgo tännatud, kes tedda (neid) nende lapsewodi aial keige kurja ja kahjo eest hoidnud ja nüüd jälle terwise jure saatnud. Temma andko selle emmale (neile emmadele) omma rohket armo, et ta moistaks (nemmad moistaksid) omma head Jummalat diete tunda ja tenida, ja omma lapsokesse (ommad lapsokessed) Jesusse auuks ülleskaswatada, et nendatao wannemad ja lapsed Jummalata kartusse sees woiksid ellada, ja iggawesse ello pärriaks sada, Jesusse Kristusse meie Issanda läbbi. Amen.

Tänno nende eest, kes lapsewodi sanud.

Tänagem ka Jummalat nende eest, kedda Jummal nende ihho koormast armolikkult peastnud ja nore sugguga rõmustanud.

N. N. eest, kedda Jummal nore poiaga rõmustanud.

N. N. kellele Jummal nore tütre annud.

Se armolinne Jummal olgo tännatud, kes kedda emma (neid emmaid) temma (nende) koormast armolikkult on peastnud. Temma lasto se lapsesesse (need lapsokessed) temma (nende) pühha ristmisse seädust möda ülleskaswada, et temma (nemmad) omma ello aial keige kurja eest woiks (woiksid) hoida, omma Jesust puhta süddamega tenida, ja nenda iggawesse ello pärriaks sada. Se emma (need emmad) aitko se armas Jummal jälle temma (nende) endise terwisse jure, Jesusse Kristusse pärrast. Amen.

Tänno surnutte pärrast.

Tännagem ka Jummalat n. t. s.

N. N.

Kedda Jummal siit ilmast on ärrakutsunud.

Se keigewäggewam Jummal, kes kedda (neid) omma pühha nou järrele siit ilmast on ärrakutsunud, andko temma kehale (nende kehadele) rahholist hingamist mulla sees, wiimisel päwal rõmust

üllestousmist iggawessfeks elluks. Ta wõtko neid, kes temma (nende) surma pãrrast kurwaks sanud, omma pũhha Waimo armoga rõmustada; agga meid keif õppetago temma meles piddama, et ka meie peame surrema, et moistaksime õnsa surma wasto targaste walmistada, ja ommal aial sest sinnatsfest ilmast õnsaste ärralahkuda. Sedda andko se armas Jummal Jeesusse Kristusse, se õige surma ärrawoitja pãrrast. Amen.

Mahhakulutamisse sannad.

Meie kõhhus on ka Jummalat palluda, et abbiello saaks augsaste ja kassinaste meie seas petud.

Nüüd tahhab ennast üks paar rahwast (tahtwad ennast monni paar rahwast) abbiello sisse anda, mis mahhakulutakse:

essimest	} forda.
teist	
kolmat	

Peigmees on: N. N.

Pruut on: N. N.

Õns nüüd kellelgi middagi nende abbiello wasto rãkimist, se tehko sedda aegsaste, ja olgo pãrrast sedda aega wait. Jummal andko neile omma armo ja õnne Jeesusse Kristusse meie õnnisteggia pãrrast. Amen.

Se Jummal rahho, mis õllem on kui keif moistus, hoidko meie süddamed ja meie meled Kristusse Jeesusse sees iggawessfeks elluks, Amen.

Häddaristmisse Sannad,
kui kegi, kes ei olle seätud õppetaja, last, mis
wägga nõdder ja häddalinne, ristitab.

Selle kolmaino Jummalata, Jummalata se Issa,
ja se Poia, ja se pühha Waimo nimmel. Amen.

Siis panneb ristitaja kolm kord wet lapse Pea peäle
ja ütleb seäl jures need sannad:

N. N. Minna ristin sind Jummalata se Issa,
ja se Poia, ja se pühha Waimo nimmel.

Pärrast sedda loeb temma:

Oh keigewäggeram, armolinne Jummal! Sin-
no kasso järrele olleme seddasinnast lapsokest Sinno
pühha ristmisse osfalisests teinud. Losse tedda, kui
Sa temma ellopäivi tahhad pitekendada, Sinno
tundmisses ja Sinno kartusses, ning Jesusse
Kristusse lunnastamisse armus ülleskaswada, Sin-
no armsa Poia meie Issanda pärrast. Amen.

Issa meie, kes sa olled taewas n. t. s.

Issand õnnistago sind ja hoidko sind;

Issand lasko omma palle paista sinno peäle,
ja olgo sulle armolinne;

Issand tõstko omma palle sinno peäle, ja
andko sulle rahho. Amen.

Pitkemad Häddaristmisse Sannad.

Selle kolmaino Jummal, Jummal se Jesa, Jummal se Poia, ja Jummal se pühha Waimo nimmel. Amen.

N. N. Wotta pühha risti täht omma otsa ja omma rinna ette, ühheks meletullemisseks, et sind ristitakse Kristusse peäle, kes sinno heaks on risti lödud.

Pallugem:

Jesand Jummal! Meie hüame süddamest Sinno pole sellesinnatse lapsokesse pärrast, kes Sinno ristmisse ande nouab. Wotta tedda wasto, nenda kuida Sinna olled ütelnud: Palluge, siis peab teile antama, otsige, siis peate teie leidma, koputage, siis peab teile lahti tehtama. Anna temmale omma pohjatuma armo ja heldusse järrele, keif mis meie temmale iggatseme ja pallume, ja lasse tedda ülleskaswada uskus Sinno ja Sinno Poia Jesusse Kristusse sisse. Amen.

Kuulgem usso tunnistusse sannad, mis peäle ta meie olleme ristitud:

Meie ussume Jummal se Jesa, keigewäggewama taewa ja Ma Loja sisse;

Ming Jesusse Kristusse, Temma aino Poia, meie Jesanda sisse, kes on sadud pühhast Waimust, ilmale todud neitsist Mariast, kannatanud Pontsiusse Pilatusse al, risti peäle podud, surnud ja mahhamaetud, allalainud pörgohauda, kolman-

damal päwal jälle ülestoušnud furnust, üleslâi-
 nud taewa, istub Jummalâ, omma teigewâgge-
 wama Jsa parremal kâel, seält Temma tulleb
 kohhut moistma ellawatte ja furnutte peäle;

Ming pühha Waimo sisse, üht pühha risti-
 koggodust, pühhade osfasamist, pattude andeksand-
 mist, lihha ülestoušmist ja iggawest ello.

Kas teie tahhate, et se lapsõke selle usso peäle
 peab sama ristitud?

Wadderid: Jah!

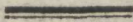
N. N. Minna ristin sind Jummalâ se Jsa,
 se Poia, ja se pühha Waimo nimmel. Amen.

Jsa meie, kes sa olled taewas n. t. s.

Jsand õnnistago sind ja hoidko sind,

Jsand lasko omma palle paista sinno peäle,
 ja olgo sulle armolinne;

Jsand tõstko omma palle sinno peäle, ja
 andko sulle rahho. Amen.

REB-835
 Juhhatalam.
 R 11103

1929